

אני חיפני

בעז נוי הוא אחד האמנים הבולטים שהפיחו חיים בסצנת האמנות בחיפה בעשור האחרון. העיר וצבעיה מככים גם בציוריו: "ציור הוא קצת אינפנטילי ויצרי, אבל גם נפשי ותרבותי"

רעות ברנע

"הסתכל על ציור בלי לרבר על המתח, האנרגיה ומלאכת היר שבו זה חסר ערך מבחינתי", אומר האמן בעז נוי. "כולנו מופגנים בדימויים כל הזמן, ולכן ללא כל אלה נשאר איוו קליפה ריקה של דימוי". בימים אלה מציג נוי את עבודותיו בתערוכה "לשמור מרחק: על אינטימיות בציור עכשיו" במוזיאון פתח תקווה לאמנות. התערוכה, שאצרה ליוו גרשוני ומציגים בה אמנים מוערכים נוספים כמו עידו מרקוס, נורית דוד, ארם גרשוני, עוסקת בציור ישראלי עכשווי ומבקשת "להתייחד" עם הציור, לעמוד מולו לבר ולהתבונן. נוי מציג בה חמש עבודות שמן על בר שכל משיכת מכתול בהן מובחנת, שכבות הצבע וריכוזו במקומות מסוימים על הבר דומיננטיים והצבעוניות הרבה היא הרבר הראשון שהעין מבחינה בו. כל אלה הופכים את העבודות שלו לא קספרסיביות מאוד, ואף שהן לא מרפשות, הדימוי בהן אינו המרכז, אלא הרגש.

נוי. הולך במודע נגד צמצום או מינימליזם

צילום: צביקה טישלר

נוי (46) נולד בחיפה. הוא למד ארדי כלות בבצלאל אבל מעולם לא עסק בה. במשך 15 שנה גר בירושלים ובתל אביב. בימים אלה (עד 30.3) הוא מציג בגלריה רוזנפלד את תערוכת היחיד "שמעות על חורף", העוסקת במרחבים אורבניים של שלוש הערים הללו.

על שובו לעיר הולדתו לפני עשור הוא אומר: "חורתי לחיפה של מטה, שהיא הרבה יותר מגניבה ומורכבת והטרזנונית ממה שדרכתי. יש בה התנאים שאני צריך כדי לצייר כי יש לי סטודיו גדול (שהוא חולק עם אשתו האמנית איריס סינטרה – ר"ב), יש לי מספיק שקט ומעט גירויים, והכי חשוב – יש איוו רופק מגניב של העיר התחתית, שהוא חריף, רב־תרבותי, רב־גילאי".

בעשר השנים הללו הפך נוי לאחת הדמויות המרכזיות בסצנת האמנות המתערדרת במורדות הכרמל. הוא היה ממקימי הגלריה השיתופית האגף, שנסגרה ופתח וניהל את גלריה שער 3, שנסגרה גם היא. "התהליכים הללו קרו ממקום של חלוציות וחדשניות, והגיעו לשיא עם העבודה של גליה בר אור בפירמידה לאמנות (שמפעילה עיריית חיפה – ר"ב)".

בר אור, שהיתה האוצרת הראשית של הפירמידה – המרכז לאמנות עכשווית בחיפה – ואחת מהמוערכות בארץ, פוטרה בהפתעה גמורה, פעולה שגררה רצף של מחאות, ובהן אמנים שהורידו את עבודתיהם מקירות הפירמידה. גם נוי לקח חלק בזה: "ניסיתי להסביר למחזיק תיק התרבות החדש מטעם העירייה מה הצמחנו בין האבנים בעשר שנים האחרונות. הוא מתכוון להפוך את הפירמידה לסוג של מתנ"ס וזה מאד מאכזב. גליה עשתה עבודה מופתית, והצליחה להביא את מולם לשולחן ולתגוג את כל הפערים במקום הכי טעון".

"הדימוי כשלעצמו לא עושה לי שום דבר אלא אם כן הוא קשור לחוויה פרטית שאני עובר מול הרבר הזה. עבודי הציור הוא קצת כמו פרפורמנס. אני מביא את עצמי, את החוויה שלי, ומרגיש שגם הצופים לא מר פעלים רק מהנראות של האובייקטים, אלא מהמתח הצבעוני, הדרמה. כל ציור הוא סיפור שלם. המטרה של התערוכה היא לרבר על רגע המפגש עם הציור, להרשות לעצמנו להתבונן לא כחרף עין אלא זמן ארוך יותר. להבחין גם את החוויה, את הרגש ואת הנפש".

מדוע השימוש בצבע משמעותי כל כך עבורך?

"בציורים יש קרבה, אינטימיות של כאן ועכשיו, שדורשת להתעמת עם משהו שהוא לא נוף או אידיאה. אני קולוריסט בהגדרה, חולק במודע נגד החוויה של צמצום או מנימליזם, לוקח אותה לקצה השני בדיוק. בהוויה שלו ציור הוא קצת אינפנטילי, יצרי, אבל גם נפשי ותרבותי. לכל אדם ממוצא רומני יהיה קשר תרבותי לצבע אדום, ולכל אדם ערבי קשר תרבותי לירוק, שהוא אחר עבור אדם צרפתי. במקום העז הזה שאנחנו גרים בו יש הרבה צבעים ואני עף על המתח הזה. אחד הציורים בתערוכה הוא של מרפסת בית ערבי בוואדי ניסנס עם גרניים אדום. אני לא מתייחס לזה מהמקום האוריינטליסטי הרומנטי של התרבות הערבית, אלא מהמקום שאני חי בו. אני גר בחיפה, זה הגוף של הבית שלי, תמיד יהיה כזה משהו שהוא חלק ממני. בציור אחר יש כוס קפה שחור על רקע ורוד, שעבורי היא התמצית של טבע דומם. זה ציור שחוגג את הדיק. מעבר לזה, אני מכור לצבעי שמן. אני עובד עם החומר קצת כמו טייח שזורק צבע על הקיר, אני אוהב את המגבלות שלו ואת המלחמה איתו".